

Stavovi roditelja

Važan čimbenik integracijskih procesa

Sve češće u praksi nailazimo na tolerantniji odnos prema djeci s teškoćama u razvoju, no ne možemo se baš pohvaliti da takvu djecu rado i prihvaćamo u našoj sredini. I naše je društvo ono koje se želi uključiti u aktualna svjetska društvena kretanja, i samim time je podložno stalnim (važnim i manje važnim) promjenama. Do sada nismo uspjeli u praksi dostići toliku razinu tolerancije niti smo uspjeli pružiti veće mogućnosti sudjelovanja u odgojno-obrazovnom procesu djece s teškoćama u razvoju koliko nam to omogućuje sam zakon i zakonske odredbe (da se i ne spominje koliko se u razvijenim kulturnim sredinama Europe i svijeta nudi mogućnosti djeci s teškoćama u razvoju da bi se odgajala i obrazovala u svojoj redovnoj okolini). Da bismo se ipak što prije uključili u suvremena društvena događanja, omogućili suvremeniji sustav odgoja i obrazovanja djeci s teškoćama te da bismo primijenili tzv. "mrežastu formu" inkluzije, nužno je da promijenimo osobne stavove prema integraciji djece s teškoćama u razvoju. To će nam omogućiti da prvenstveno prihvatimo dijete onakvo kakvo jest, da ga stavimo (kao i svako drugo dijete) u središte zbivanja i omogućimo mu suradnju s ostalom djecom. Tek tada prihvatit ćemo i njegovu teškoću kao različitost koja je posve prirodna. Na taj način će se djetetu s teškoćama omogućiti da postane važan i poštovan član društva.

DV ORŠULA, Šibenik

Jedan od važnih čimbenika integracije djece s teškoćama, a kasnije i inkluzije, svakako su stavovi koje prema njima izražavaju njihovi roditelji, odgajatelji, vršnjaci s kojima se druže. U prilog tome prisjetit ćemo se osamdesetih godina kada se u nas službeno počela provoditi integracija djece s teškoćama u razvoju. Tada su provedena neka ispitivanja stavova učitelja, djece bez teškoća u razvoju i njihovih roditelja prema integraciji djece s teškoćama u razvoju. Ta su

ispitivanja pokazala da učitelji imaju najpovoljnije stavove prema integraciji djece s oštećenjima vida (Mejovšek, 1982). U ispitivanju stavova djece bez teškoća prema integraciji djece s oštećenjima vida, vidljivo je da veliki postotak djece bez oštećenja izražava pozitivan stav prema integraciji djece s oštećenjem vida (Oberman-Babić, 1987). I u ostalim ispitivanjima stavova učitelja i djece bez teškoća prema djeci s teškoćama najpovoljniji stavovi su izraženi prema onoj djeci koja imaju oštećenja vida ili sluha. Vrlo važan čimbenik, možemo reći da je gotovo i najvažniji za unapređenje procesa integracije djece s teškoćama svakako su stavovi roditelja. U nas je stavove roditelja djece sa i bez oštećenja vida ispitivao Stančić (1983). Dobio je rezultate prema kojima roditelji u velikom postotku smatraju da je zajedničko druženje, odgoj i obrazovanje djece sa i bez oštećenja vida potrebno. Novija ispitivanja na našem prostoru provedena su tijekom 1992. godine na području gradova Rijeke i Zagreba. Rezultati tih ispitivanja stavova roditelja prema integraciji djece oštećena vida (Kobeščak, 1995) pokazuju dominantnost neutralnih stavova. To znači da su roditelji na neki način ravnodušni prema integraciji (ili uključivanju) djece s oštećenjem vida u redovne škole. Pozitivno su se odnosili samo prema čimbeniku integracije koji govori o tome da je djeci s oštećenjem vida potrebno pružiti pomoć. Još neki čimbenici u ispitivanju, kao npr. međusobno druženje djece sa i bez oštećenja vida i stav roditelja prema pružanju pomoći djeci oštećena vida od strane odgajatelja i učitelja, pokazuju tendenciju ka pozitivnim stavovima. Slični rezultati dobiveni su i na ispitivanju stavova roditelja prema integraciji djece s nekim drugim oštećenjima (npr. sluha, govora, motoričkih oštećenja...).

S takvim rezultatima ne možemo biti zadovoljni jer se na našim prostorima već gotovo dvadeset godina službeno provodi integracija djece s teškoćama, a stavovi roditelja prema integraciji te djece nikako nisu na razini očekivanog. Tako se nužno nameće potreba za sustavnim radom na promjeni stavova roditelja prema djeci s teškoćama. Informiranje, ravnopravno sudjelovanje roditelja i odgajatelja u odgojno-obrazovnom procesu, suradnja i partnerstvo sa stručnim timom, prihvaćanje i dijeljenje odgovornosti te pružanje prilika za uspjeh svakom djetetu neki su od načina da se i stavovi roditelja prema djeci s teškoćama u razvoju počnu mijenjati.

Kad roditelji i odgajatelji zajednički aktualiziraju suradnju u odgojno-obrazovnom procesu kao partneri, tada će se i djeci s teškoćama omogućiti da na svoj način prevladaju svoje teškoće. S takvim načinom rada roditelji neće moći ostati na margini odgojno-obrazovnog procesa kojemu su oni i te kako važan čimbenik.

Sanja Kobeščak